

Sefer Devarim- the most misunderstood book in the Bible /Class # 5

For Torah in Motion - by Menachem Leibtag

Breaking the Tablets in Sefer Devarim & an amazing Rashbam .

I. Intro

In last week's shiur, we discussed how & why the overall structure of the main speech relates to the Ten Commandments.

In today's shiur we begin with a quick overview of chapters 6->11 - the "mitzvah" section of the main speech – and then focus on the story of Moshe breaking the "luchot" in chapter 9– as today is 17th of Tamuz

II. How to identify what part of the main speech is 'old' or 'new'

A. Note how chapters 6 & 7 - talking to first generation

Note reference to 'testing God' at "maassa"

B. Note change in 8:1-2

C. Note how chapter 9 reviews all forty years of rebellion!

D. Note how chapter 10 & 11 return to first generation

III. The story of the Gold Calf in chapter 9

A. The overall context - a 'stiff necked nation'

Gold calf, one of many examples

B. Note how topic return at end of the chapter

Try to explain why

IV. The story of the Golden Calf - in its context

THE PSUKIM in PARSHAT EKEV chapter 9 thru 10

ט, א שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא לרשת גוים גדלים ועצמים
ממד ערים גדלות ובצרות בשמים: ט, ב עם גדול ורם בני ענקים: אשר אתה
ידעת ואתה שמעת מי יתיצב לפני בני ענק: ט, ג וידעת היום כי יהוה אלהיך
הוא העבר לפניך אש אכלה הוא ישמידם והוא יכניעם לפניך והורשתם
והאבדתם מהר כאשר דבר יהוה לך: ט, ד אל תאמר בלבבך
בהדף יהוה אלהיך אתם מלפניך לאמר בצדקתי
הביאני יהוה לרשת את הארץ הזאת: וברשעת
הגוים האלה יהוה מורישם מפניך:

ט, ה לא בצדקתך ובישר ללבבך אתה בא
לרשת את ארצם: כי ברשעת הגוים האלה יהוה
אלהיך מורישם מפניך ולמען הקים את הדבר
אשר נשבע יהוה לאבותיך לאברהם ליצחק
וליעקב:

ט,ו וַיִּדְעַתָּה כִּי לֹא בְצַדִּיקוֹתַי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: כִּי עִם קִשָּׁה עָרַף אֶתָּה: ט,ז זָכַר אֶל תְּשֻׁכַח אֶת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר: **מִמְרִים הֵייתָ עִם יְהוָה: לָמֵן הַיּוֹם אֲשֶׁר**

יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאַכְּם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה

ט,ח וּבַחֲרַב הִקְצַפְתָּם אֶת יְהוָה וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בְּכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: ט,ט בַּעֲלֹתַי הִהְרָה לְקַחַת לְוַחַת הָאֲבָנִים לְוַחַת הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם וְאֲשַׁב בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: ט,י וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלַי אֶת שְׁנֵי לְוַחַת הָאֲבָנִים כְּתָבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים וַעֲלִיהֶם כָּכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מַתּוֹד הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַהֵוא: ט,יא וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת שְׁנֵי לְוַחַת הָאֲבָנִים לְוַחַת הַבְּרִית: ט,יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם רֵד מִהָר מִזֶּה כִּי שַׁחַת עָמַד אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם: סָרוּ מִהָר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עָשׂוּ לָהֶם מִסָּכָה: ט,יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֹא מָר: רָאִיתִי אֶת הָעַם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם קִשָּׁה עָרַף הוּא: ט,יד הֲרַף מִמֶּנִּי וְאֲשַׁמִּידֶם וְאֶמְחָה אֶת שְׁמֶם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי עֲצוּם וָרַב מִמֶּנּוּ: ט,טו וְאֶפֶן וְאַרְד מִן הָהָר וְהָהָר בָּעַר בְּאֵשׁ וּשְׁנֵי לְוַחַת הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדַי: ט,טז וְאַרְא וְהִנֵּה חֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֲגֹל מִסָּכָה: סָרְתֶם מִהָר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶתְכֶם: ט,יז וְאַתְּפֹשׁ בְּשְׁנֵי הַלְּוַחַת וְאֲשַׁלְּכֶם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאֲשַׁבְּרֶם לְעֵינֵיכֶם: ט,יח וְאַתְּנַפֵּל לְפָנַי יְהוָה כְּרֹאשׁוֹנָה אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: עַל כָּל חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר חֲטָאתֶם לַעֲשׂוֹת הֲרַע בְּעֵינַי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: ט,יט כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחֲמָה אֲשֶׁר קִצַּף יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהוּא: ט,כ וּבְאַהֲרֹן הַתְּאַנֵּף יְהוָה מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ וְאַתְּפֹלֵל גַּם בְּעַד אַהֲרֹן בַּעַת הַהוּא: ט,כא וְאֶת חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם אֶת הָעֲגֹל לְקַחְתִּי וְאֲשַׁרְף אֹתוֹ בְּאֵשׁ וְאַכַּת אֹתוֹ טָחוֹן הַיֵּטֵב עַד אֲשֶׁר דֶּק לְעָפָר וְאֲשַׁלֵּךְ אֶת עָפָרוֹ אֶל הַנַּחַל הַיָּרֵד מִן הָהָר: ט,כב וּבְתַבְעֵרָה וּבַמָּסָה וּבַקְּבֻרַת הַתְּאַוָּה מִקְצָפִים הֵייתֶם אֶת יְהוָה: ט,כג וּבִשְׁלַח יְהוָה אֶתְכֶם מִקְדָּשׁ בְּרִנֵּעַ לֵאמֹר עֲלוּ וְרִשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וְתַמְרוּ אֶת פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא תֶאֱמַנְתֶּם לוֹ וְלֹא תִשְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ:

ט,כד **מִמְרִים הֵייתָ עִם יְהוָה מִיּוֹם דִּעַתִּי אֶתְכֶם:**

Note the repetition of Moshe's prayer at the end of the section:

ט,ו וַיִּדְעַתָּה כִּי לֹא בְצַדִּיקְתָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: כִּי עִם קִשָּׁה עָרַף אֶתָּה: ט,ז זָכַר אֶל תְּשֻׁכַּח אֶת אֲשֶׁר הִקְצַפְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר: **מִמְרִים הֵייתָם עִם יְהוָה: לָמֵן הַיּוֹם אֲשֶׁר**

יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בְּאַכְסֵם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה

ט,ח וּבַחֲרֹב הִקְצַפְתָּם אֶת יְהוָה וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בְּכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: ט,ט בַּעֲלַתִּי הִהְרָה לְקַחַת לִוְחַת הָאֲבָנִים לִוְחַת הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם וְאַשְׁבַּב בְּהָר אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: ט,י וַיִּתֵּן יְהוָה אֵלַי אֶת שְׁנֵי לִוְחַת הָאֲבָנִים כְּתָבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים וַעֲלִיָּהֶם כָּכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַהוּא: ט,יא וַיְהִי מִקֵּץ אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת שְׁנֵי לִוְחַת הָאֲבָנִים לִוְחַת הַבְּרִית: ט,יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קוּם רֵד מִהָר מִזֶּה כִּי שַׁחַת עָמַדְתָּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם: סָרוּ מִהָר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עָשׂוּ לָהֶם מִסָּכָה: ט,יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: רְאִיתִי אֶת הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם קִשָּׁה עָרַף הוּא: ט,יד הֲרַף מִמֶּנִּי וְאַשְׁמִידֵם וְאַמְחָה אֶת שְׁמֵם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וְאַעֲשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי עָצוּם וָרַב מִמֶּנּוּ: ט,טו וְאַפֵּן וְאַרְד מִן הַהָר וְהָהָר בֵּעַר בְּאֵשׁ וּשְׁנֵי לִוְחַת הַבְּרִית עַל שְׁתֵּי יָדַי: ט,טז וְאַרְא וְהִנֵּה חֲטָאתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֵגֶל מִסָּכָה: סָרְתֶם מִהָר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶתְכֶם: ט,יז וְאַתְּפֹשׁ בְּשְׁנֵי הַלְּחַת וְאַשְׁלַכְם מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאַשְׁבְּרֶם לְעֵינֵיכֶם:

ט,יח וְאַתְּנַפֵּל לְפָנַי יְהוָה כְּרֹאשְׁנָה אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֶם לֹא אָכַלְתִּי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: עַל כָּל חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר חֲטָאתֶם לַעֲשׂוֹת הֲרַע בְּעֵינַי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: ט,יט כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאָף וְהַחֲמָה אֲשֶׁר קִצַּף יְהוָה עָלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד

אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפַּעַם הַהוּא: ט,כ וּבְאַהֲרֹן הַתְּאֵנָף יְהוָה מְאֹד לְהַשְׁמִידוֹ וְאַתְּפִלָּל גַּם בְּעַד אַהֲרֹן בְּעַת הַהוּא: ט,כא וְאַתָּה חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם אֶת הָעֵגֶל לְקַחְתִּי וְאַשְׁרַף אֹתוֹ בְּאֵשׁ וְאַכַּת אֹתוֹ טַחֲוֹן הֵיטֵב עַד אֲשֶׁר דַּק לְעֹפֵר וְאַשְׁלַךְ אֶת עֹפְרוֹ אֶל הַנַּחַל הַיַּרְד מִן הַהָר: ט,כב וּבַתְּבַעֲרָה וּבַמִּסָּה וּבַקְּבֻרַת הַתְּאֵנָה מִקְצָפִים הֵייתָם אֶת יְהוָה: ט,כג וּבִשְׁלַח יְהוָה אֶתְכֶם מִקְדָּשׁ בְּרַנֵּעַ לֵאמֹר עֲלוּ וְרִשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וּתְמַרוּ אֶת פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לוֹ וְלֹא שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ:

ט,כד מִמְרִים הֵייתָם עִם יְהוָה מִיּוֹם דַּעַתִּי אֶתְכֶם:

ט, כה וְאֶת־נִפְלַל לְפָנַי יְהוָה אֵת אַרְבָּעִים הַיּוֹם וְאֵת אַרְבָּעִים
הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְנַפְּלִיתִי: כִּי אָמַר יְהוָה לְהִשְׁמִיד אֶתְכֶם:
ט, כו וְאֶת־פִּלְל אֶל יְהוָה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֵל תִּשְׁחַת עִמָּךְ
וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגִדְלֶךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה:
ט, כז זְכוֹר לְעִבְדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: אֵל תִּפְּן אֶל קְשֵׁי
הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: ט, כח פֶּן יֹאמְרוּ הָאָרֶץ
אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יִכְלֹת יְהוָה לְהֵבִיאָם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
דִּבַּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָם הוֹצִיאָם לְהִמָּתֵם בַּמִּדְבָּר: ט, כט וְהֵם
עִמָּךְ וְנִחַלְתָּךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחַךְ הַגָּדֹל וּבְזֹרְעֶךָ הַנְּטוּיָה:

RASHBAM

רשב"ם דברים ט'

(כה-כח) ואתנפל לפני י"י את ארבעים היום וגו'

ואתפלל אל י"י ואומר וגו' –

מי האיש החכם יתן לב ויבן למה הוצרך לכפול כאן נפילת

ארבעים יום.

וכי דרך המקרא לחזור ולכפול דבר ולומר דעו לכם:

שכשנפלתי לפני י"י מ' יום כך וכך נתפללתי?

למעלה היה לו לומר, ולא היה צריך לחזור ולכפול כדי

להודיע לישראל, בלשון זה התפללתי!

אפס - חכמה גדולה יש כאן - ולהוכיח ישראל בא.

שמא תאמרו: והלא חטא גדול כמעשה העגל הועילה
תפלתו של משה וניצלנו, --< אף בארץ ישראל אם נחטא
יועילו לנו תפלות הנביאים.

אמר להם משה: לא תועיל לכם תפלה בארץ ישראל,

כי עתה לא נתכפר לכם אלא כדי שלא יתחלל שמו, שהרי
כך התפללתי:

זכור לעבדיך וגו' פן יאמרו הארץ אשר הוצאתנו משם מבלי
יכולת י"י להביאם (דברים ט': כ"ז-כ"ח),

ולכך לא נתחייבתם מיתה במדבר.

אבל לאחר שיהרוג לפניכם שלשים ואחד מלכים וינחילכם
את הארץ, אז יוציאכם ויגרש אתכם מן הארץ, שאין כאן
עוד חילול השם לאמר האומות: מבלתי יכולת
י"י. אלא יאמרו הגוים: ישראל חטאו לו,

כמו שמפורש באתם נצבים: ואמרו כל הגוים על מה עשה י"י ככה
לארץ הזאת מה חרי האף וגו' ואמרו על אשר עזבו את ברית י"י אלהי
אבותם וגו' ויתשם י"י מעל אדמתם באף ובחימה ובקצף גדול וישליכם אל
ארץ אחרת כיום הזה (דברים כ"ט: כ"ג-כ"ז).

Ibn Ezra on Shmot 32:11

ויחל משה

... י"א כי זאת התפלה היא הנזכרת בפרשת והיה עקב.

וזו התפלה היתה ראויה להכתב אחר שוב משה אל ההר

על כן וינחם ה' אחר שהתפלל והתנפל מ' יום.

ואם נחם על הרעה בראשונה מה טעם לומר אולי אכפרה בעד חטאתכם?

כי ירד ושרף העגל

והרג עובדיו

אז שב להתפלל לשם - בעד ישראל - ובעד אהרן שהיה הסבה.

ואחרים אמרו **כי תפלת אל תשחת עמך** - איננה זאת הנזכרת במקום הזה.

ולפי דעתי כי טעמי התפלה שוים - כאשר אפרש.

כי איך יחלה פני השם לפני שרוף העגל?.

וישק את בני ישראל ויהרוג עובדיו.

רק השם רמז לו שיתפלל אחר רדתו ויסיר העגל –

על כן כתוב "אולי אכפרה בעד חטאתכם" - אחר שהסיר החטאת - כאשר כתוב ואת חטאתכם אשר עשיתם את העגל.

הזכיר התפלה שהתפלל בהתנפלו לפני השם. והנה בעבור שהשם אמר לו ועתה הניחה לי.

וזאת הפרשה היתה ראויה להכתב אחר "וישב משה אל ה'..."

**ואין מוקדם ומאוחר בתורה. - רק רצה לדבק דבר מי אשר
חטא לי. עם ועתה לך נחה את העם. וכתוב ויגוף ה' את העם**

**ויחל. הנה כתוב ואתנפל לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה
כי אמר ה' להשמיד אתכם. וזהו הרף ממני ואשמידם. כי אין הדעת סובלת
שיתפלל משה בעד ישראל ועו"ג ביניהם עד שהסיר**